

χίου αὐτῆς φωνῆς, καὶ δι' ἀνθρωπῶν μελωδιῶν τὰ ὅτα αὐτῶν περιφρόνῃσα, καὶ ἀπ' αὐτῶν ἐπὶ βραχὺ τοὺς ἀνῆλκεῖς βογύδους καὶ ἀσιγήτους πατάγους τοῦ βίου οὕτως ἀποτρέψασα, ἐγκαθίστησιν ἐν ταῖς ψυχαῖς αὐτῶν τὴν ἐκ τῆς ἀρμονίας εὐφροσύνην καὶ χαράν, ἵνα πάντας, κοινωνοὺς τούτων γενομένους καὶ διὰ τῆς κοινωνίας ταύτης ἀδελφούς, ἀνυψώσῃ ἐπὶ τῶν αἰθεροπόρων αὐτῆς πτερυγῶν πρὸς τὰ ὅματα τοῦ κοινοῦ πατρός, καὶ μακρόθεν αἰνιγματωδῶς καὶ ὡς ἐν ἐσόπτρῳ προαποκαλύψῃ εἰς αὐτοὺς τὴν χαρὰν τῶν ἀγγέλων, καὶ διεγείρῃσιν τὸν πόθον τῆς ἀπολαύσεως αὐτῆς καὶ κρατύνασα οὕτως εἰς ἐγκαρτέρησιν, ὀδηγῇσιν αὐτοὺς εἰς τοὺς ἀγῶνας καὶ εἰς τὴν πάλιν, δι' ὧν ἡ χαρὰ ἐκείνη κερδαίνεται, ἀρμοδίως προαλειψθέντας ὅπως στεφανηφόροι ἐπ' αὐτῶν προκύψωσιν.

Καὶ πῶς οὐ; — Ἡ ἐν τῇ μακαριότητι τοῦ μετὰ θάνατον βίου αἰωνία εὐφροσύνη ἐστὶν ἀπῆλλαγμένη πάσης μορφῆς καὶ εἰδους, διότι ἐνώπιον τῆς ἀθανάτου ψυχῆς, ἐκτὸς τοῦ σώματος, οὐδεὶς ὑφίσταται ὑλικὸς περιορισμός· πρὸς ἐκείνην ἡ λοιπὸν τὴν εὐφροσύνην παρεμφέρουσι τὰ ἐκ τῆς μουσικῆς παρήγορα συναισθήματα, ὡς ἐκ τῆς ἀοριστίας αὐτῶν πολὺ μᾶλλον, ἢ τὰ ἐκ πάσης ἐτέρας καλῆς τέχνης προκαλούμενα! Μὴ δὲ τυχὸν ἐκλάβετε με ὀνειροπολοῦντα καὶ κατὰ τὸ ἐμοὶ δοκοῦν τὴν οὐσιώδη τῆς μουσικῆς ἔκφασιν παρερμηνεύοντα! — Ἀκούσατε τὸν ὑπατον τῶν ἐπὶ γῆς δημιουργῶν, τὸν τὰ μύχια μυστήρια τῆς τέχνης τοῦ μέλους καὶ τῆς ἀρμονίας ἐκ τοῦ ψιθύρου τῶν δαφνῶν τοῦ Ἑλικῶνος καὶ ἐκ τοῦ κελαρυνοῦ τῆς Κασταλίας ἐνωτισθέντα, τὸν ἀθάνατον Beethoven, δι' ἐπισημοτάτων σαλπίγγων, ἐν τῷ γιγαντεῷ ἐκείνῳ οἰκοδομήματι τῆς ἐννάτης συμφορίας, τὴν οἰκουμένην σύμπασαν καλοῦντα πρὸς κατάληξιν τοῦ βαθέος νοήματος τῆς περιφήμου ᾠδῆς τοῦ Schiller εἰς τὴν Χαράν. Ὁ κραταῖος οὗτος τῆς φαντασίας δυνάστης καὶ τιτάν ἐν καλλιτέχναις, καταληψθεὶς ἐκ τῆς ἐν τῇ ᾠδῇ τοῦ λυρικοῦ ἀληθείας, ἦν ἡ οὐρανία μουσικὴ τέχνη προωρισταὶ ἵνα τελειότερον τῆς ποιήσεως ἀποδώσῃ, ἐνεπνεύσθῃ τὴν θεοπεμπτον ἐκείνην ἔμπνευσιν, δι' ἧς μελοποιήσας τὴν ᾠδὴν, πύφρανθῃ ἐκ προοιμίων τὴν αἰωνίαν εὐφροσύνην, ἐναγκαλιζόμενος τὴν ἀνθρωπότητα καὶ προτείνων πρὸς αὐτὴν τὸν ἀδελφικὸν ἀσπασμὸν τοῦ φιλανθρώπου χεῖλους διὰ χορικοῦ ᾠματος καταπληκτικῆς δράσεως, καὶ ἐρμηνεύων δι' ἀγγελικῶν ἀρμονιῶν τὴν ὑπαρξίν τοῦ ὑπεράνω τῶν οὐρανίων ἀψιδων πατρός, ἵνα κατὰ τοὺς πόθους τῆς καρδίας αὐτοῦ καταστήσῃ πάντας μετόχους τῆς υπερτάτης ταύτης καὶ ἀληθοῦς εὐδαιμονίας.

Τοιαύτης λοιπὸν τῆς μουσικῆς τέχνης οὔσης καὶ τοσαῦτα ἐπαγγελιομένης, ἡ καλλιέργεια αὐτῆς ἐπιβάλλεται εἰς τὸν ἄνθρωπον φύσει, ἐκ παραλλήλου πρὸς τὴν ἀνάπτυξιν καὶ τὸν ἐξευγενισμόν τῶν λαῶν βαίνουσα, καὶ τὸ μέτρον αὐτῶν σημαίνουσα. Ἀξιοὶ δὲ δικαίων στεφάνων κηρύσσονται οἱ εἰς τὴν πρόδον καὶ ἐπίδοσιν αὐτῆς συντελοῦντες, εὐεργετικώτατοι εἰς τὴν ἰδίαν πατρίδα ἀποβαίνοντες, ὡς τὴν κληῖδα τῆς ἀγριότητος δι' αὐτῆς ἀπονίπτοντες καὶ διὰ τοῦ γνωρίσματος τῆς ἡμεροτέρας αὐτῆς ἐξωραίζοντες. Οἷος καὶ ὁ μουσοτραφὴς οὗτος σύλλογος, ὁ τὴν παρ' ἡμῖν διέγερσιν τοῦ μουσικοῦ πνεύματος

κύριον μέλημα ἔχων, καὶ τὴν μουσικὴν ἀναστροφὴν τῶν ἰδίων ἐταίρων πρὸς διακόσμησιν τοῦ παρ' ἡμῖν τεχνικοῦ χάους τελειῶν. — Τὸ σκότος τοῦ χάους τούτου ἦν πυκνόν, καὶ ἡ ἄβυσσος ἐφ' ἧς ἐπέκειτο βαθεῖα καὶ χαίνουσα, ὅτ' ἐπεφάνησαν φωτίζοντες, διὰ τῶν χαροποιῶν ἀκτίνων τῆς πρώτης ἡούς, οἱ νεαροὶ οὗτοι πρόδρομοι τῆς μελλούσης ἡμέρας, τονίσαντες σὺν τῇ αὐγῇ, ὡς ἀνδόνες πρωΐναι, καὶ τὸ ἐωθινὸν αὐτῶν ἄσμα. Ἐλπίσωμεν! Ἡ ἀνατολὴ προβαίνει· τὰς κορυφὰς τοῦ Παρνασσοῦ κατακλύζει τὸ ροδόχρουν φῶς! μετ' οὐ πολὺ ἀναθρόσκει ἡ ζωογόνος ὄψις τοῦ Ἀπόλλωνος ἐν τῷ μέσῳ τοῦ χοροῦ τῶν ἰλαρῶν παρθένων· καὶ γενήσεται ἡμέρα, (ὅποια ἦν ποτε πρὸ ἐτῶν δισχιλίων πρὶν ἢ αὐτὴν ἐπισκιάσῃ δαίμωνος νυκτρεφεοῦς βάσκανος πτέρυξ). Ἴδού καὶ πάλιν παρ' ἡμῖν ἡ βασιλεία τῶν Μουσῶν ἀγγέλλεται! Ἐομῆς κηρύσσει τοῦτο διὰ λυγρίας σύριγγος καὶ ἑπτατόνου λύρας.

ΕΛΕΓΕΙΟΝ

Εἰς τὸν ἀμνητρίον Στεφανοβικ Σκυλαίτην.

Παρατιθέμεθα ὅδε τὸ ποίησιν ἀληθῶς ἐνέχον ἐλεγείον, ὅπερ ὁ ἀληθὴς ποιητὴς κ. Ἀλ. Παράσχης ἐπεμψε τῇ διεσθύνσει ἡμῶν διὰ τῆςδε τῆς ἐπιστολῆς:

Ἀθῆναι, 11 δεκεμβρίου 1893.

Ἀξιότιμε φίλε.

Εὐγνώμων πρὸς τὸν πατέρα καὶ ἀδελφὸν τοῦ μακαρίτου Δημητρίου Σκυλαίτην, ἔγραψα πρὸς αὐτὸν ἐλεγείον, ὅπερ σὰς παρακαλῶ νὰ δημοσιεύσῃτε εἰς τὸν Πανελλήνιον Νεολόγον ἡμῶν.

Δὲν τὸ ἐδημοσίευσά εἰς τὰς Ἀθῆνας, διότι μὲ φαίνεται ὅτι εἰς τὴν Πόλιν ἔπρεπε νὰ δημοσιευθῇ. . . .

Ἐὰν νομίζετε καὶ ὑμεῖς ὡς ἐγώ, τὸ δημοσιεύετε εἰς τὸ φύλλον σας. Δέχθητε τὴν ἐκ τῶν προτέρων εὐγνωμοσύνην μου.

Πρόθυμος φίλος σας

Α. Παράσχης.

Θὰ τὴν ξεχάσουν οἱ φίλοι, θὰ τὴν ξεχάσουν συγγενεῖς·
Σὲ ἄλλο δὲ θεὸν θυμᾷται, ἂν ἔζησῃ καὶ αὐτός, κανεῖς . . .
Ἔτσ' εἶν' ὁ κόσμος βασιλεύει ἀχάριστη λησμονησιά!
Κερὶ κλένας δὲν ἀνάρτει σὲ γαρρμισμένη ἐκκλησιά·
Χαρὰ 'ς ἐκείνον ποῦ πεθαίνει κ' ἔχει 'ς τὸ μῆμά του κερὶ
Τοῦ Παρνασσοῦ ἕνα λουλούδι, ποῦ δὲν τὸ πέρνουν οἱ καιροὶ
.

Γιὰ τὸ μεγάλο του πατέρα, ποῦ γνώρισα ἕνα καιρὸ,
Καὶ γιὰ τὸ καρδιακὸ του ἀδελφί, φιλῶ τὸ μαῦρό του σταυρό·
Θυμᾷται ἡ εὐγνωμοσύνη . . . τὴ μνήμη ἔχει 'ς τὴν καρδιά,
Σὰν τὸ λουλούδι, ὅπου ἔχει 'ς τὰ φύλλα του τὴ μυρωδιά!
Κ' ἐγὼ θυμῶμαι τὸν πατέρα καὶ γιὰ τὸ τέκνο του πονῶ,
Τ' ἀδελφί του ποῦναι 'ς τὰ ξένα καὶ μετὰ τὸ δάκρυ τῶν θρηγνῶ.

Δὲν τὸν ἐγνώρισα ἐκεῖνον, ποῦ τάφος ἄρπαξε, γιατί,
Γιατί μὲ τὸ χρυσάφ' ἡ Λύρα τόσο συγχὰ δὲν περπατεῖ . . .
Ὅμως ὁ κόσμος ὅλος ξέυρει τὸ χέρι τὸ εὐσπλαγχνικό·
Ἐλέους μυρωδιὰ προδίδει τὸ ἀγνό του μυστικὸ
Κ' ἡ Μοῦσα κάνει τ' ὄνομά του μαγιάτικη ἀναπνοή
Καὶ χύνει φῶς ἀθανασίας 'ς τὸ χέρι ὅπου ἔλασε!

Ὅλα 'ς τὸ μνῆμα λιώνουν μέσα ὅλα ὁ τάφος τὰ ροφᾷ.
Ὅμως δὲν λιώνει καὶ τὸ χέρι, ποῦ τρέφει τὸ φτωχὸ κρυφά,
Τὸ χέρι Ἐκείνου, ὅπου δίνει μὲ χαμογέλιο φιλικὸ
Καὶ τρέμει μήπως καὶ τὸν ὄσυνε, ὥσάν νὰ κάνη φονικό . . .
Κ' Ἐκείνου τώρα θεὰ λίσση μέσα 'ς τὸ μνῆμα τὸ κορμί,
Ὅμως τὸ χέρι του θὰ μένη, ὅπου ἐμοίραζε ψομὶ
Καὶ ἦτον φῶς 'ς τὸν τυφλωμένο, μαννοῦλα γιὰ τὰ ὄρρανα,
Κλειστὸ 'ς τὴ λάμψη τῆς ἡμέρας καὶ ἀνοιχτὸ 'ς τὰ σκοτεινά . . .
Ἀχ, ὅ,τι ἔκαμνε ἐκεῖνο δὲν τὸ ἐγνώρισε ψυχὴ
Τὸ δακρυσμένο μόνο ῥακί τὸ ἤξευρε τοῦ δυστυχῆ
Καὶ τῶβλεπε σὰν φῶς τὴν νύχτα μέσ' 'ς τὸ σκοτάδι ὁ Λαός·
Δὲν τῶβλεπαν ἐφημερίδες . . . τῶβλεπε μόνον ὁ Θεός!

Εἰρήνη 'ς τὸ προσκέφαλό του καὶ παραδείσου μυρωδιὰ·
Ἄν ὄνειρεύεται ἀκόμη καὶ μέσ' 'ς τὸ μνῆμα ἡ καρδιά,
Γαλάζιο θῆκαι τ' ὄνειρό του, γιατί 'ς τὸν οὐρανὸ θὰ ζῇ.
Εἰς τοῦ πατέρα του τὸ πλάι, μὲ τὴ μαννοῦλὰ του μαζύ.
Μ' αὐτοὺς κοιμάται 'ς τὴ γῇ μέσα, μ' αὐτοὺς ξυπνᾷ 'ς τὸν οὐρανόν·
Πλὴν κ' ἡ ζωὴ μας μὲ τὰ χρόνια μαζύ περνᾷ τὰ θλιβερά
Καὶ ποῖς τὸ ξέυρει, ποῖς τὸ ξέυρει ἂν σμίξουμε καμμιὰ φορὰ
Μ' ἐκείνους, ὅπου λαχταροῦμε καὶ μοίρας ἄρπαξε ὀργή;
Ἀχ, ἂν δὲν σμίξουμε ἀπάνω, κ' ἂν θεὰ σμίξουμε 'ς τὴ γῇ . . .
Εἰρήνη 'ς τὸ προσκέφαλό του καὶ ρόδο τῆς πρωτομαγιάς
Καὶ φῶς τὸ μνῆμά του νὰ ἔχῃ χαμόγελο τῆς Παναγίας!

Τώρα 'ς τὴ γῇ ὅπου κοιμάται, λουλούδια βγάνουν ἀπαλὰ
Κ' ἡ μυρωδιὰ τους θὰ προδώσῃ ὅσα ἐσκόρπιζε καλὰ . . .
Τὰ δάκρυα πῶχει σφογγίσει τοῦ ξένου καὶ τοῦ ὄρφανου,
Θὰ πέφτουνε 'ς τὸ φέρετρό του ὥσάν ὀροσούλα τ' οὐρανοῦ
Καὶ σάββανό του θεὰ γείνη, ἄσπρο σὰν κρῖνο, φωτεινό,
Τὸ φόρεμα ποῦ εἶχε δώσει γιὰ νὰ ζεστάνῃ τὸ γυμνόν . . .
Δὲν θὰ φοβᾷται τὸ σκοτάδι τὸ ἄγριο μέσα 'ς τὴ γῇ.
Τῆς ἐκκλησίας του τὸ κανόλι θὰ τὸν φωτίξῃ σὰν αὐγή . . .
Κῆπος ὁ τάφος του θὰ γείνη καὶ 'ς τὸ σταυρό του τὰ πουλιά,
Ἀπὸ τῆς γῆς του χορταράκια θὰ πλεξουν τὴν μικρὴ φωλιὰ
Κι' ἀπὸ τὰ κλύβα θὰ ζῶνε, ποῦ θὰ τοῦ φέρνῃ ἡ στοργή . . .
Ἀκόμη καὶ νεκρὸς θὰ δίνη ἀπὸ τοῦ τάφου του τὴ γῇ!

Σφίγγω τὸ χέρι τ' ἀδελφοῦ του, γιατί κ' ἐμένα μιά νυχτιά,
Γιατί κ' ἐμένα σὰν κ' ἐκεῖνον ἡ ἰδία μ' ἐκίψε φωτιά
Κ' ἐσβόσθηκε 'ς τὴν ἀγκαλιά μου τ' ἀδελφί μου σὰν ἀστραπή,
Ἀχ, ἀπ' τὴν ἰδία τὴν ἀρρώστειά καὶ . . . ξέυρω ἀδελφί τί θέειπ'!
Ναί, ξέυρω τώρα ποῦ πηγαίνει, τὴν ὥρ' αὐτὴ ποῦ περπατᾷ,
Ὁ πικραμένος ἀδελφός του, ἀμίλητος, μ' ὅψι θολή,
Τίνος Σταυρὸ ἀγαπημένο μέσ' 'ς τοὺς σταυροὺς ἀναζητᾷ
Καὶ τίνος ὄνομα σὲ τάφου ἀπάνω μάρμαρο φιλεῖ . . .
Εὐλογημένο νᾶν τὸ χῶμα, τὸ χῶμά του τὸ ἐλαφρὸ
Καὶ χορταράκι νὰ σκεπᾷσῃ ὅλο τὸ μνῆμα ὀροσερό.
Τριανταφυλλίτ' ἀπὸ τὴν Πόλι, ἀπὸ τὴν Χίο γιασεμὶ
Καὶ μενεξὲς ἀπ' τὴν Ἀθήνα νὰ τοῦ μυρώνῃ τὸ κορμί!

ΘΕΑΤΡΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ.

Ἐνεκὰ τῶν καθάρσεων ἡ ἔλευσις ἐνταῦθα τοῦ πρώην ἐταίρου
τῆς Γαλλικῆς-Κωμωδίας κ. A-F. Febvre ἀνεβλήθη εἰς τὴν
προσεχὴ τετάρτην. Τὰ διδασκόμενα ἔργα, ὡς εἴπομεν καὶ ἐν
τῷ προτέρῳ τεύχει, εἰσὶν *Le demi Monde*, τοῦ Ἀλεξάνδρου
Δουμαῦ, υἱοῦ, διδασχθὲν τὸ πρῶτον κατὰ τὸ 1855, *Tartufe* τοῦ
Μολιέρου, *Le Cas de Conscience*, κωμωδία μονόπρακτος τοῦ
Octave Feuille, διδασχθεῖσα τὸ πρῶτον τὸ 1867, *Ami Fritz*,
κωμωδία τρίπρακτος τοῦ Ereckmann-Chatrian καὶ *Père
Pridigue* τοῦ Ἀλεξάνδρου Δουμαῦ, υἱοῦ, ἄρτι ἐπαναληφθεῖσα ἐν
τῇ Γαλλικῇ-Κωμωδίᾳ. Περὶ τῶν δραματικῶν τούτων ἔργων
γενήσεται λόγος ἐκτενέστερον τῇ ἐπομένῃ κυριακῇ.

— Εἴπομεν ἐν προτέρᾳ ἡμῶν Ἐπιθεωρήσει πρὸ μηνός, ὅτι ἡ
Γαλλικῇ-Κωμωδία ἐπὶ τῇ συμπληρώσει εἰκοσαετίας ἐν αὐτῇ
τοῦ ἐξόχου τραγωδοῦ Mounet-Sully ἐξαίρετικῶς ἔγνω νὰ πα-
ραχωρήσῃ αὐτῷ ἄδειαν ἀπουσίας μηνῶν ἑξ καὶ ὅτι ὁ τοῦ Οἰδί-
ποδος Τυράννου ἐρμηνεύς προῦκειτο νὰ χρησιμοποιοῖ τὴν ἄδειαν
ταύτην μεταβαίνων εἰς Ἀμερικὴν, ἀλλ' ἔνεκα τῶν ἐορτῶν ἐν
Παριsaίς ἐπὶ τῷ κατάπλῳ εἰς τὰ γαλλικὰ ὕδατα τοῦ ρωσικοῦ
στόλου ἔγνω νὰ ἀπέλθῃ πρότερον εἰς Ρωσίαν, ἐκ δὲ Ρωσίας διὰ
Βουδαπέστης καὶ Βουκουρεστίου νὰ ἔλθῃ εἰς Κωνσταντινούπολιν
καὶ ἀπὸ ταύτης ν' ἀπέλθῃ εἰς Ἀμερικὴν. Ἐκ Παριsaίων ἐλάβο-
μεν ἔντυπον ἀγγέλλον τὴν ἔλευσιν τοῦ κορυφαίου τῶν τραγωδῶν
καὶ ἐκτιθέμενον τὰ μέλη τοῦ θιάσου καὶ τὰ ἔργα, ἅπερ κατὰ τὴν
περιοδείαν αὐτοῦ διδάξει. Ὁ Mounet-Sully ἐπέτυχε τῆς συμ-
πράξεως καὶ τῆς διακεκριμένης ὑποκριτικῆς Second-Weber.
Τὰ διδασκόμενα ἔργα εἰσὶν αἱ κυριώταται τῶν διαπλάσεων
αὐτοῦ, ὧν προτάσσεται ἡ ἄρτι γενομένη ἐν τῷ Κρόντῳ τῆς
Ἀρτιγόνης περὶ τῆς ἐκτενῆς ὁμιλήσασκεν ἐν προτέρᾳ Ἐπιθεωρή-
σει, ἐπιτάσσεται δ' ἀμέσως ἡ ἐξόχος διάπλασις αὐτοῦ τοῦ Οἰδί-
ποδος Τυράννου (τοῦ Σοφοκλέους). Τὰ ἄλλα δ' ἔργα εἰσὶν ὁ *Ruy-
Blas* τοῦ V. Hugo, ὁ *Hernani* τοῦ αὐτοῦ, ὁ *Hamlet* τοῦ
Σαίξπηρου καὶ ἡ *Andromache* τοῦ Ρακίνα. Τὰ ἔργα ταῦτα,
πάντα τραγωδίαι, ἀνήκουσιν εἰς τὸ κλασικὸν δραματολόγιον τοῦ
ἐπιφανεστάτου Γαλλικοῦ-Θεάτρου.

Ὁδ. Ἀνθροάδης.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.

ΓΕΝΙΚΗ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ, συγγραφεύ-
σα μὲν γερμανιστὶ πρὸς χρῆσιν τῶν διδασκαλείων ἐκατέρου τῶν
φύλων ὑπὸ Γ. Α. Δινδέρου, ἐγκρίσει τῆς αὐστριακῆς κυβερνή-
σεως, ἐξελληνισθεῖσα δὲ ὑπὸ Κρήστου Δ. Παπαδοπούλου, τακτι-
κοῦ καθηγητοῦ τῆς φιλοσοφίας ἐν τῷ ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ καὶ
διευθυντοῦ τοῦ γενικοῦ παιδαγωγικοῦ Φροντιστηρίου. Ἐγκρίσει
τοῦ ὑπουργείου τῶν ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύ-
σεως. Ἐκδόσις δευτέρα. Ἐν Ἀθήναις, 1892. Τόμος εἰς 8ον
μέγα, σελ. ια' + 256. Τιμᾶται δρ. 4.

Ὁ ἐπεύθυνος ΧΡΥΣΟΣΘΕΝΗΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ